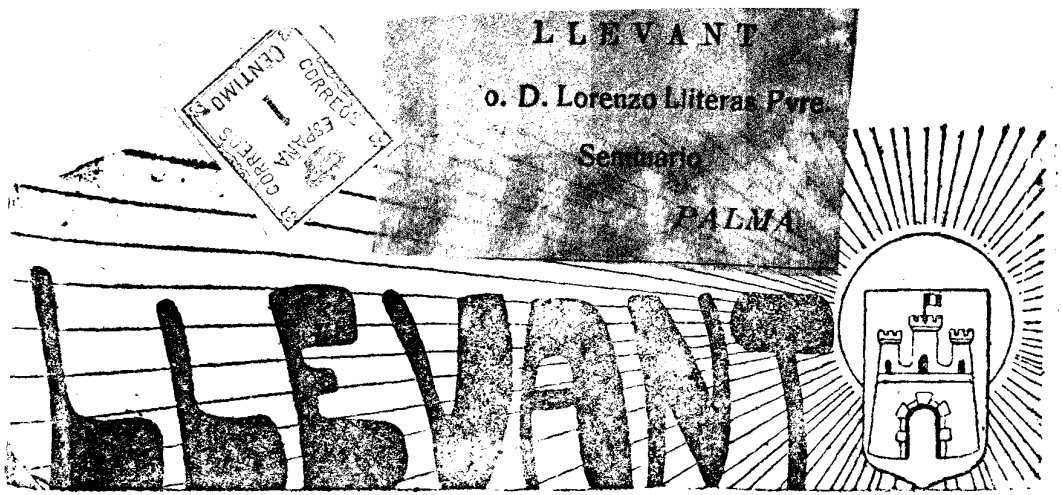

PREUS

Artá Un trimestre	0'75
A fora any	4'00
Al Extranjer id.	6'00

Número solt
0'15 cts.

QUINZENARI CATOLIC MALLORQUI

Artá 31 Octubre de 1921

PER DEU I PER MALLORCA

Redacció i Administració
Quatre Cantóns, 3

PRO CULTURA

Es d'oportunitat insistir avui sobre aquest tema del qual nos hem ocupats algunes vegades, p'el motiu d'haver publicat el Rt. Sr. Rector D. Juan Rubí unes circulars exposant els medis i fins d'un gran projecte que ha concebut, d'un Centre educatíu artanenc, i sol·licitant per dur-lo a cap l'ajuda dels qui «per la seua posició e influencia, puguin cooperar d'una manera decisiva a tant laudable Obra».

Avui per vui, no anem a parlar dels medis amb que la nostra autoritat esglesiástica conta per dur a cap son projecte, sino unicament a fer fixar l'atenció del públic artanenc qui se preocupa de la cultura, amb que els fins que se proposa tendeixen tots a escampar la bona llavor de la educació e instrucció entre la nostra joventut.

La creació d'un nou centre de primeres lletres i una escola de 2.ª ensenyansa per cursar part o tot el Batxiller; una biblioteca popular; un Segretariat Social per emigrants i pels soldats i estudiants que siguin fora d'Artá i seccions de Música i Declamació del profit pel jovent.

Aquests son en extracte, els fins qu'enumera, però cal fixar-se en la transcendència de alguns d'ells. El tercer, quart i quint fins venen a esser els que en diferents ocasions hem apuntats

en aquestes columnes com de immediata necessitat. Precisament en el darrer article que dedicarem al asunto de la fundació d'un Ateneu o entitat de cultura parlavem de la conveniencia de que anás unit el centre a una entitat que li donás ombra i calor i al mateix temps no la deixás convertir en salonet de tertulians com sol socceir en moltes societats culturals. Vat-aquí, idò, una bona ocasió per unificar l'acció del Ateneu amb el Centre educatíu ja que tan idèntics son els seus fins i es molt regular que sia en benefici d'uns i altres.

L'escola de 2.ª ensenyansa es tant transcendental per la vida i progrés d'Artá que si s'hi fixaven un poc els interessats, i en aquest cas heu som tots, just això bastaria per apoyar amb totes les forces aquest hermos projecte. An els rics les beneficia moltíssim perque les estuyía molt de gast, però an els pobres, les dona facilidats, que d'altra manera no tendrien, per poder aprofitar els talents naturals de tants de nins que per no dispondre de medis, queden amagats o atrofiats.

L'excusa de que tenim ja avui escoles de 1.ª ensenyansa suficients, creim que no será prou perque ningú fassi oposició an el projecte. Es ver que l'assistència a les escoles públiques i privades es llastimosament escasíssima; però l'obertura d'una nova, i la graduació de les nacionals

que du en projecte el batle actual pot donar lloc o bé a una reacció espontánea de part del poble, o be a poder la autoritat civil fer complir amb tot rigor la llei d'ensenyansa obligatoria, ja que avui es imposible per no dispondre de locals suficients.

No faltarán els eterns criticaires que sempre parlen de la necessitat de fer i combaten després tot quant se fa; no faltarán tampoc els qui veuen ben clarament la trascendencia i necessitat de tal obra, però que, tot poguent, cercarán mil emperóns per no haver-hi de contribuir; com tampoc faltarán els qui davant l'autor del projecte en ferán l'apología i adarrera el criticarán amb tot rigor. Es de creure, però, donades l'activitat i l'esperit d'empresa del Sr. Rector, que sapiguent tot això per endavant, no se desanimará, antes el contrari, de cada día més animós i amb més coratge treballará per dotar a la nostra vila d'aquest «Centre» de vida espiritual, que fa tants d'anys suspiram.

A. F.

Aquest periódic está subjecte a censura esglesiástica.

amb la diferència d'així com al matí captaven les autoritats, al decapvespre tengueren la felicitat pensada de que fossin les Dames de la Creu Roja les qui demanassen la llimona. Aquestes senyoretetes que se prestaren a sol·licitar la caritat pública pels soldats de Melilla foren: Sta. Catalina Rubí, Sta. Maria Sancho, Sta. Bárbara Servera, Srta. Antonia Servera, Srta. Catalina Melis, Sta. Magdalena Sard i Sta. Margalida Carrió; mereixent totes la més efusiva felicitació perque sapigueren complir bé amb la seva finalitat, acossant a tot el que trobaven, i posant-li la canestreta al davant l'obligaven a posar-hi alguna cosa.

La funció teatral

També anava destinat a engrossar la subscripció a favor dels soldats, lo que se recaudà en la funció que la Companyia Vaquer-Beneyto va donar en el Principal. Per poder prescindir de varies dones i treure més net de la funció, enlloc de donar una obra dramàtica grossa com la Companyia volia, se'ls obligà a posar en programa quatre pessets d'un acte cada una. Les pessets escullides foren: «El Placer de la Venganza»; «El Payaso»; «Aquí, León» i «Que calor con tanto viento».

El fi an a que se destinava l'entrada neta dugué molta gent a la funció. El teatre estava ple. Els germans Vaquer heu feren molt be demostrant que no sols serveixen pel género dramàtic sino també p'el còmic.

Però, es precis fer constar, que hauria estat molt convenient que la Comissió revisàs, les pessets escullides, abans de donar les perque algunes d'elles ofendien la decencia de les persones, de recta consciència. Novament recomanem als germans Vaquer que s'esmirin en escullir les pessets entre les millors.

El teatre espanyol ha tengut i te encararà autors boníssims, les obres dels quals han obtingut èxits esclatants en els millors teatres de les Ciutats espanyoles. ¿Perqué no mos donen a conèixer aquestes obres amb les quals ells trionfarien en tota la retxa?

Cantidats replegadas

Entre tots els actes que han tengut lloc en el dia de la festa patriòtica s'ha reunida la cantidat neta de 1274'46 pessetes. El detall de la recaudació es:

	Ptas.
De les captes dins l'iglesia.	172'00
De la caota pública.	573'11
Liquit del teatre.	251'80

Donatiu del Ajuntament.	150'00
De les funcions de Cine.	127'55
Total.	1274'46

oo

5000 pts. de premis per Mestres

Se nos suplica qu'insertem la següent notícia:
El Consell d'Administració de la Caixa Postal d'Estalvis ha instituït vint premis de 250 pts cada un pels 20 Mestres d'escola, Directors de Col·legis o altres Centres d'ensenyansa i assils que més hagin fomentada la virtut de l'estalvi entre sos alumnes. An aquest fi haurán de manifestar a l'Administració General de la Caixa dita, desde el primer al 15 de Janer pròxim el número de alumnes o assilats que tenguin a son càrreg i el de les cartilles de estalvi que aquests hajin obertes durant el present any en la Caixa Postal.

Felicitam al Consell d'Administració per ses iniciatives que han de contribuir a propagar l'estalvi escolar.

oo

Efectes del temporal

Els periòdics de Palma en aquests dies han duita la notícia d'alguns naufragis ocorreguts dins les aigües de la demarcació de Balears. Mes noitros devem consignar la de dues barques que han perillat a les costes de la nostra Comarca. La balandra «Soledad» procedent de Tarragona i Barcelona que al ser davant Alcudia el temporal li rompé el palo mestre i a mercè del vent i les onades anà a parar davant «Cala Mates» de la Colonia. Allà els tripulants que duia anclaren i sortiren a terra amb un bot, creguent deixarla segura però prest rompé i anà a estrellarse a la Cova de la mateixa Cala. Duia ferro, llenya, faves, oli i altres mercaderies. Alguna cosa s'en pot salvar, però poca.

També a dins «Cala Gat» de Capdepera hi estava anclada la barca de l'Amo Antoni Vaquer (a) de S'Heretat amb càrrega de farina i sucre. El temporal la rebaté a penyes i quedà, segons noticies feta malbé.

Això son les primeres noticies qu'hem tengudes, qu'ampliarem an el pròxim n.º si es possible.

oo

CRONICA

DEL TEMPS.—Mqs queixavem en cròniques passades de la sequedat per-

sistent, de la prolongació de l'estiu, però de cop hem entrat en el temps tardoral. El diumenge dia 23 al matí feia un sol qui cremava, i al capvespre plogué a estones. El diluns brusquetjà tot el dia i al horabaixa comensà una festa ventada de tramontana que ha durat tres dies. El dimars ademés de persistí la ventada, plogué amb persistència ivernal, i així seguí dia i nit fins el dijous a vespre. Ara novament el sol mostra sos raigs vius i picants.

AGRICULTURA.—Els pagesos estaven ja concirosos per la necessitat d'aigo, però així mateix sembraven civades i ordís i llauraven per quant plogués. Ves si l'aprofitarán be a la bona savó actual!

ESTAT SANITARI.—Gracies a Deu va passant ja l'epidemia de tifoideas i gàstriques. Casi ja no hi ha nous atacats, però colcún está encara fent lilit.

MORT REPENTINA.—Dia 20 l'esposa del ex-batle mestre Esteva Singunyol, estava al horabaixa fent llitra dins casseua quant assuxí tombà el coll i caigué de llarg en terra. Tocaren s'«Extrema-Unció», però era ja ben morta d'una embolia pulmonar, Deu l'haja acullida a la Gloria i doni a sa familia el consol necessari per soportar tal perdua.

TRASTORN.—Sa qui fou sa dona d'an Biel xenga fa temps qu'está amb so cap trastornat, de tal manera que s'altra dia la trobaran que ja havia penjada una corda a una escala de peu per penjar-s'hi. Els vehinats arribaren a temps de capturar-la. El medge recomana a sa familia que la duguessin an el Manicomi per por d'un trastorn.

DESPEDIDA.—Dia 19 se despedí de noitros per anarsen a Cartagena aont está destinat el Tinent Coronell d'Estat Major D. Valentí Massanet.

CLAVEGUERA PUBLICA — En el carrer de Monserrat Blanes s'ha seguit el bras general de la claveguera pública per aigos brutes.

ESCOLES NOCTURNES.— En les escoles públiques d'aqueixa vila el dia 15 d'Octubre s'obriren les matrícules per tots els adultes que vulguin assistir-hi. Cumplint les disposicions vigents recordades ara mateix per l'Inspector Provincial no s'admetrà de cap manera cap menor de 13 anys i si els inscrits son molts se pendrán sols els més adelantats.

OFICINA D'EMBARC

Qualsevol que vulgui embarcarse per l'estranger se dirigisca an

ANTONI GILI

(a) Comuna. - PONTARRÓ, 36 - ARTA - (Balears Mallorca) i ell les arretglará la documentació.

SERVICIO DE CARRUAJES DE BARTOLOMÉ FLAQUER

(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadepera y Calarratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DEL MARCHANDO.

GRANDES ALMACENES

San José

DE

Vda. Ignacio Figuerola

HOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias

**TODO LO QUE SE REQUIERE PARA
VESTIR Y CALZAR**

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 | Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48 — ARTA

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
ILLAMPANT. SERVICI ES MERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

DISPONIBLE

Ensaïmades i panets

En llòc se torben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans, panets,
galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria

TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DES PAIG Carrer de Palma 3 bis. ARTA

¡¡UEP!!

A més bon preu que ningú compra carros
carretons en qualsevol estat estiguen mestre

Gabriel Carrió

(a) FUYA DES **QUATRE CANTONS**

Gran establiment d'en **Miquel Garau** Centro, 3-Artá

Sempre, Sempre, derrerés novedats en MERCERIA ● Extens surtit de PERFUMERIA

COLMADO

AMB CONSERVES DE TOTA CASTA

Representant dels licors de la casa MORENO amb el seu acreditat

Anís Miramar

Máquinas de cusi SINGER al contat i a pagues

No deixen de visitar-lo amb la seguredat de que quedaren amb ganes de tornar-hi